

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

Дюдюнова Т.А.

УРОКИ КАЛІГРАФІЇ

4 клас

УДК 811.161.2:371.32
ББК 74.268.1 Укр
Д 95

Рецензенти:
методист відділу освіти
Олександрівської райдержадміністрації Кіровоградської області
О.А. Іващенко
вчитель вищої категорії Олександрівського НВК №2
Л.М. Дубинюк

Серію «Бібліотека вчителя» засновано 2007 року

Дюдюнова Т.А.

Д 95 Уроки каліграфії : 4 кл. / Т.А. Дюдюнова. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2016. — 96 с. — (Серія «Бібліотека вчителя»).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

ISBN 978-966-10-4301-4

У посібнику вміщено розробки уроків з каліграфії для 4 класу. Поданий матеріал містить вправи та завдання, спрямовані на вдосконалення каліграфічних навичок, формування правильного, грамотного і швидкого письма. Пропонуються різноманітні вправи та цікаві завдання, що допоможуть розвинути увагу, спостережливість і мислення.

Посібник пов'язаний із зошитом для каліграфії (Зошит з каліграфії : 4 кл. / Т.А. Дюдюнова. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2016).

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних навчальних закладів.

УДК 811.161.2:371.32
ББК 74.268.1 Укр

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва*

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)
ISBN 978-966-10-4301-4

© Навчальна книга — Богдан, 2016

ОРІЄНТОВНЕ ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ КАЛІГРАФІЇ

35 годин (1 година на тиждень)

№ уроку	Дата за планом	Тема уроку	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
I семестр			
1.		Аналіз графічних засобів у писемному мовленні. Побудова речень, різних за метою висловлювання. Складання розповіді з елементами опису.	<p style="text-align: center;"><i>Повторення</i></p> <p><i>Учень (учениця):</i> знає алфавіт, назви основних та додаткових елементів літер українського алфавіту, цифр 0-9; порівнює рукописні і друковані тексти; списує з рукописного і друкованого тексту без помилок.</p> <p><i>Написання цифр і літер</i></p> <p><i>Учень (учениця):</i> дотримує належної висоти, ширини, нахилу великих і малих літер та пунктуаційних знаків у зошиті в одну лінійку; виконує розчерки різних видів; уміє писати лапки, знає їх призначення; поєднує безвідривно елементи літер і графеми (2-6); пише охайно на дошці й аркушах паперу (без графічної сітки); записує правильно багатоцифрові числа; обґрунтовує самооцінку виконаної роботи.</p> <p style="text-align: center;"><i>Оформлення письмової роботи</i></p> <p><i>Учень (учениця):</i> знає правила письмового виправлення помилок;</p>
2.		Культура оформлення письмової роботи. Письмо основних та додаткових елементів літер українського алфавіту. Складання казки за скоромовкою.	
3.		Письмо основних та додаткових елементів літер українського алфавіту. Вправи на порівняння друкованих текстів. Складання казки за початком та кінцівкою.	
4.		Повторення написання цифр 0-9. Культура запису прикладів і рівнянь. Редагування тексту.	
5.		Написання дво- та трицифрових чисел. Складання розповіді з поданими словами.	
6.		Закріплення й удосконалення письма малих букв. Лапки. Складання твору-міркування. Написання сенкана.	
7.		Безвідривне поєднання двох графом. Складання розповіді з описом трудових процесів.	
8.		Закріплення й удосконалення письма великих, малих букв та пунктуаційних знаків. Правила запису діалогічного тексту. Складання історії з використанням діалогу.	
9.		Закріплення й удосконалення письма великих і малих букв та пунктуаційних знаків. Каліграфічне письмо чисел. Побудова інтерв'ю.	
10.		Безвідривне поєднання трьох графем (<i>сир, вуж, пар, сич</i>). Правила письмового виправлення помилок. Створення розповіді про відому країну.	
11.		Безвідривне поєднання чотирьох графем (<i>день, глум, лист, звук</i>). Культура оформлення письмової роботи. Складання розповіді про зображену країну.	
12.		Безвідривне поєднання п'яти графем (<i>злива, земля, ярина, тепер, дятел</i>). Письмо без графічної сітки. Створення тексту описового характеру.	
13.		Безвідривне поєднання шести графом. Письмо без графічної сітки. Складання казки за малюнком.	
14.		Запис віршованих творів. Підпис вітальних листівок (загальні правила, варіанти). Створення казки за віршем.	
15.		Письмо без графічної сітки. Удосконалення каліграфічних навичок. Написання колективного листа.	
16.		Графічний аналіз тексту. Виправлення графічних помилок. Вибірковий переказ тексту.	

II семестр		
17.	Удосконалення каліграфічних умінь. Запис дробів. Складання казки за поданими героями.	уміє записувати слова в таблиці, підкреслювати, позначати значущі частини слова;
18.	Спостереження за роллю абзаців. Поділ тексту на частини, складання й запис плану з допомогою вчителя та самостійно. Правила запису нумерованого тексту. Складання продовження історії.	дотримує полів, абзаців;
19.	Письмо з пам'яті віршованих творів. Графічний аналіз тексту. виправлення графічних помилок. Творчий переказ вірша.	володіє культурою запису прикладів, рівнянь, дробів.
20.	Прискорення письма. Диктант. Самостійна перевірка й аналіз написаного. Складання розповіді про країну.	<i>Розвиток писемного мовлення</i>
21.	Культура оформлення письмової роботи (запис слів у таблиці). Складання опису.	<i>Учень (учениця):</i>
22.	Списування з друкованого тексту. Створення розповіді.	описує найпростіші трудові процеси;
23.	Культура оформлення письмової роботи (підкреслення, позначення значущих частин слова) Списування з рукописного тексту. Графічний самоаналіз тексту. Створення розповіді.	складає художні та науково-популярні описи;
24.	Списування з рукописного тексту. Самоаналіз тексту та виправлення графічних помилок. Написання твору. Складання висловлювання про прочитаний твір або переглянутий мультфільм.	працює з деформованим текстом; уміє здійснювати детальний і вибірковий аналіз тексту;
25.	Виконання творчих письмових вправ. Добір рими. Написання тексту-міркування.	
26.	Виконання творчих письмових вправ. Складання загадок.	складає письмове висловлювання про прочитаний твір, епізод переглянутого фільму, дитячої телепередачі;
27.	Списування з рукописного тексту. Графічний самоаналіз тексту. Складання казки.	
28.	Списування з друкованого тексту. Графічний самоаналіз тексту. Складання письмового висловлювання про переглянутий мультфільм.	удосконалює написане;
29.	Відпрацювання каліграфічних навичок. Колективний стилістичний аналіз тексту. Побудова науково-популярного опису.	уміє підписати вітальну листівку;
30.	Відпрацювання каліграфічних навичок. Редагування та удосконалення тексту. Складання казки за поданим заголовком.	міркує щодо жанрових особливостей твору;
31.	Письмо на папері без графічної сітки. Відпрацювання каліграфічних навичок. Складання автобіографії неживого предмета.	висловлює судження стосовно того, що сподобалось, що було цікавим;
32.	Письмо на папері без графічної сітки. Відпрацювання каліграфічних навичок. Написання листа.	здійснює самоаналіз письма за визначеними вчителем критеріями.
33.	Письмо на папері без графічної сітки. Відпрацювання каліграфічних навичок. Складання висловлювання про прочитаний твір.	
34.	Відпрацювання каліграфічних навичок. Графічний самоаналіз тексту. Складання міркування.	
35.	Підсумковий урок. Свято каліграфії.	

УРОК 1

Дата

Тема. Аналіз графічних засобів у писемному мовленні. Побудова речень, різних за метою висловлювання. Складання розповіді з елементами опису.

Клас

Мета. Ознайомити із завданнями уроків каліграфії в 4 класі; повторити «таємниці красивого почерку»; розвивати навички каліграфічного письма; сприяти розширенню обізнаності учнів; викликати інтерес до вивчення рідної мови.

Додатковий

матеріал до уроку

Обладнання. Позначення «таємниць красивого почерку».

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів.

1. Робота зі словом «Каліграфія».

— Прочитайте букви в порядку спадання їх розмірів.

— Яке значення має це слово? Що таке каліграфія?

— Навіщо людям потрібно вміти красиво писати?

— Кому мистецтво красиво писати допоможе у професійній діяльності?

2. Усвідомлення значення та завдань уроків каліграфії в 4 класі.

— На уроках каліграфії в 4-му класі ви будете удосконалювати вміння краснопису. Важливим завданням у цьому навчальному році є відпрацювання вміння не лише красиво писати, але і швидко це робити. Саме цьому і будуть слугувати наші уроки.

Окрім цього, ви будете розвивати ваше зв'язне усне та писемне мовлення: складати казки, розповіді, описи, вірші, загадки тощо.

3. Повторення «таємниць красивого почерку».

— Допоможуть нам у каліграфічному письмі маленькі таємниці красивого почерку. Давайте їх пригадаємо.

Таємниця перша: початок і напрямок. Для того, щоб написати літеру правильно та красиво, потрібно знати початок і напрямок письма кожного елемента.

Таємниця друга: три О. Літери в словах треба писати з *однаковим* нахилом, на *однаковій* відстані одна від одної та *однакової* висоти і ширини.

Таємниця третя: верхнє, нижнє, середнє. Слід правильно з'єднувати букви. Для цього потрібно пригадати, звідки починається написання наступної літери. Якщо літеру слід писати згори, виконуємо верхнє з'єднання, якщо знизу — нижнє, якщо із середини — середнє.

Таємниця четверта: О чи Й. Для каліграфічного письма потрібно робити такий проміжок на рядку, щоб між словами помістилася мала літера о або й. Тоді написання буде рівномірним.

III. Вправи з розвитку дрібної моторики рук.

1. Пальчикова гімнастика «Марійчині гості».

Стала Марійка

гостей збирати:

(діти почергово згинають пальчики)

і, Іванку, прийди,

і, Степанку, прийди,

та й, Андрійку, прийди,

і, Матвійчику, прийди,

і, Мітрошечку, —

ну, будь ласка!

(покачати мизинчик перед згинанням)

Стала Марійка

гостей пригощати:

(розгинають кожний пальчик)

і Івану млинець,

і Степану млинець,

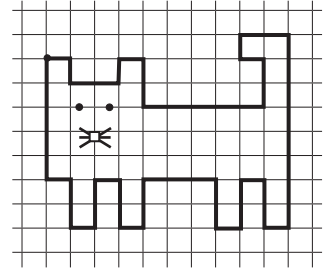
та й Андрію млинець,

та й Матвію млинець.
А Мітрошечку —
м'ятний пряничок!
Стала Марійка
гостей проводжати:
прощавай, Іване!
Прощавай, Степане!
Прощавай, Андрію!
Прощавай, Матвію!
А ти, Мітрошечку,
моя крихітко, *(поцілувати мізинчик)*
та побудь зі мною
ще трішечки!

2. Обведення долоні та штрихування.

3. Графічний диктант «Котик».

Одна клітинка праворуч, одна клітинка вниз, дві праворуч, одна вгору, одна праворуч, дві вниз, п'ять праворуч, дві вгору, одна ліворуч, одна вгору, дві вправо, вісім вниз, одна ліворуч, дві вгору, одна ліворуч, дві вниз, одна ліворуч, дві вгору, три ліворуч, дві вниз, одна ліворуч, дві вгору, одна ліворуч, дві вниз, одна ліворуч, дві вгору, одна ліворуч, п'ять вгору, з'єднуємо в початковій точці.

IV. Корекція та удосконалення каліграфічних вмінь.

1. Аналіз графічних засобів у писемному мовленні.

— Які графічні знаки ми використовуємо в писемному мовленні?

— Наше писемне мовлення має вироблену систему графічних знаків. Крім літер українського алфавіту, у ньому використовуються різні наукові символи, умовні позначки, цифри, схеми, малюнки тощо. Це дає можливість фіксувати інформацію і з допомогою різних технічних засобів забезпечує збереження та відтворення мовлення у просторі й часі. Написаний текст можна при необхідності перечитати, виправити, поліпшити, змінити.

Однак інтонаційні можливості писемного мовлення суттєво обмежені, бо жодна орфографія, спеціальні позначення (знаки питання й оклику, підкреслення, лапки тощо) не здатні передати інтонаційного багатства, яким наділене усне мовлення. У писемній формі мовлення відсутні такі важливі елементи усного мовлення, як інтонація, жест, міміка, безпосередня ситуація мовлення тощо.

2. Творче завдання.

— Роз'єднайте слова та прочитайте прислів'я. *(Від ласкавих слів утихає гнів.)*

Бесіда за змістом прислів'я та його списування.

3. Написання слів ввічливості за зразком.

V. Розвиток зв'язного мовлення.

1. Побудова та запис речень, різних за метою висловлювання, з використанням слів ввічливості.

2. Бесіда за малюнками.

— Що об'єднує всі ці малюнки?

— Чим вони відрізняються?

— Чи подобається вам навчатися?

— Які предмети ви любляете?

— Пофантазуйте, які предмети вивчають учні на другому малюнку. А на третьому?

3. Складання розповіді з елементами опису «У казковій (лісовій, морській, пташиній) школі» за планом.

VI. Підсумок уроку.

УРОК 2

Дата

Тема. Культура оформлення письмової роботи. Письмо основних та додаткових елементів літер українського алфавіту. Складання казки за скоромовкою.

Клас

Мета. Повторити написання основних та додаткових елементів літер, види з'єднань букв; розвивати навички каліграфічного письма; сприяти розширенню обізнаності учнів; виховувати любов до природи.

Додатковий

матеріал до уроку

Обладнання. Ілюстративний матеріал.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду учнів.

1. Робота із загадкою.

У ставочку цілу днину
зводять звірі ці плотину.
В них міцні та гострі зуби,
ходять все життя у шубах.
Здогадалися тепер?
У ставку живе ... (бобер).

2. Розповідь вчителя «Що я знаю про бобра?».

— Бобер віддавна користується загальною пошаною як вправний чотириногий будівник і лісоруб. Він став не тільки уособленням працелюбності й наполегливості, а й багато чого навчив людей, які запозичили у нього деякі методи й інженерні конструкції при будівництві гребель. П'ять мільйонів років тому предки бобрів могли позмагатися з самим ведмедем. Теперішні бобри, звісно, значно менші. Доросла особина важить 20-30 кг при довжині 120 см, а деякі старші самці можуть важити до 45 кг. Близько 15-18 см загальної довжини бобра припадає на унікальний хвіст, вкритий роговими лусочками, яким тварини б'ють по воді, попереджаючи один одного про небезпеку.

Бобри — чудові плавці. Відштовхуючись від води джкими задніми лапами, вони розвивають швидкість до 10 км/год. Цілком імовірно, що саме боброві перетинчасті лапи надихнули винахідника ластів для плавання. Передні, досить маленькі, лапи бобра позбавлені перетинок, зате мають довгі міцні кігті для копання. Плаваючи, бобер стискає передні лапи в кулачки й розгрибає ними все, що йому заважає.

Влітку бобри харчуються в основному квітами, молодими пагонами водних рослин та їхніми корінцями, травою. Крім того, вони поїдають кору, гілочки, листя й коріння листяних дерев і кущів. Восени бобри активно валять дерева, заготовляючи деревний корм на зиму, оскільки ці тварини не впадають у сплячку і потребують запасів їжі. Взимку в бобрових хатках зберігається плюсова температура, вода не замерзає, тому ці гризуни можуть виходити в підлідну товщу водоймища.

Бобри живуть сім'ями. Сім'я бобрів складається з дорослої пари і їхнього потомства минулого та нинішнього років. Бобренят буває до 5 (найчастіше 2-3). Новонароджені тварини зрячі та вкриті хутром. Через 1-2 дні бобренята вже можуть плавати. Протягом перших трьох тижнів мати годує їх молоком, опісля вони самостійно харчуються рослинним кормом.

Бобренята, що підросли, дуже довго не йдуть від батьків. Тільки на третьому році життя бобренята стають самостійними і створюють власні сім'ї. Молоді сім'ї знаходять собі нову, незаселену ділянку і приступають до будівництва греблі та хатки. Наступного року в них вже з'являється потомство.

Оскільки на бобрів людина завжди полювала заради їхнього цінного хутра, популяція цих гризунів постійно зменшувалася. У наші дні бобри знаходяться під охороною.

III. Вправи з розвитку дрібної моторики рук.

1. Вправа «З'єднай числа за порядком».
2. Пальчикова гімнастика «Бобри».

Бабрили в брудній баюрі
(плескають долонями, мов бобри хвостами по воді)
два бобри брунатно-бурі:
(пальчиками показати 2)
— Правда, брате бобре, добре?
(пальцями утворити ротик, який говорить)
— Дуже добре, брате бобре!
(утворити рот іншою рукою)

IV. Корекція та удосконалення каліграфічних вмінь.

1. Письмо основних та додаткових елементів літер (за зразком учителя на дошці).
2. Виконання вправи 2.
3. Списування з рукописного тексту із творчим завданням.
Бурі бобри брід перебрели, та забули бобри забрати торби.
4. Списування з друкованого тексту. Вивчення напам'ять скоромовки.

Бавлять ранньої пори
бобренят старі бобри.
Бубонить бобер до білки:
— Бобреня боїться бджілки.

О. Кононенко

V. Розвиток зв'язного мовлення.

1. Робота з малюнком. Складання діалогу.

— До кого прийшов бобер у гості?
— Що він їй приніс?
— Яка розмова між ними може відбутися? Складіть діалог.
— Як правильно передати діалог на письмі?

2. Складання казки за скоромовкою.

— Вивчіть напам'ять скоромовку: бобер на березі з бобренятами бублики пік.

— Чи може ця скоромовка бути початком цікавої історії?
— Якою за жанром вона буде?
— Що може статися у цій казці?
— Чого вона навчатиме?
— Складіть казку.

VI. Підсумок уроку.